

Planeringsförutsättningar (PFÖ) och arbetsplanering – Budget 2026

Utskick PFÖ 2025-05-14

Till: Nämnder och förvaltningschefer

Innehållsförteckning

<i>Inledning</i>	3
<i>Direktiv och förutsättningar</i>	3
Att beakta.....	3
Fortsatt tidplan för strategisk plan och budget 2026 med plan 2027-2028	4
Budgetkorrigeringar - kompletteringsbudget 2025	4
Investeringar	4
Drift	4
Tidplan.....	4
<i>Planeringsförutsättningar</i>	4
Kapital kostnader	4
Hyror	5
Kompensation för nya lokaler	5
Hyresuppräkning	5
Personalkostnader-löner	5
PO pålägg	5
Inflation.....	6
Resursfördelningsmodell.....	6
Finansförvaltningen	9
<i>Steg för steg</i>	10
<i>Budgetprinciper</i>	11
Taxor och avgifter	11
Drift.....	11
Investeringar	11

Inledning

Vaggeryds kommuns strategiska plan och budget är kommunfullmäktiges övergripande styrdokument. Där anges finansiella mål som är av betydelse för god ekonomisk hushållning, vilka ska stödja förutsättningarna för att upprätthålla en god ekonomisk hushållning i kommunen över tid.

Utifrån av kommunfullmäktige beslutade strategiska plan och budget tar respektive nämnd fram programbudget. Nämnd skall, inom de mål och ekonomiska ramar som fastställs av kommunfullmäktige samt gällande lagstiftning, bedriva en ändamålsenlig och effektiv verksamhet som bidrar till god ekonomisk hushållning utifrån ett helhetsperspektiv.

Efter att beslut om programbudget tagits i respektive nämnd, vilken delges kommunfullmäktige, tar förvaltningen vid och arbetar in mål och uppdrag i sina verksamhetsplaner

Uppföljning av politiska mål, kopplade indikatorer, mätetal och ekonomiska ramar sker genom tertial- och delårsrapport samt i årsredovisningen. I varje nämnd sker en kontinuerlig dialog kring mål, medel och kvalitet.

I de fall uppföljningsarbetet visar på en prognos för verksamhetsåret som avviker negativt mot nämndens ekonomiska ramar för perioden skall förvaltningschef senast vid nämndens nästkommande möte, efter det att avvikelser konstaterats, presentera förslag till åtgärder för nämnden.

Om nämnd avser fatta beslut som påverkar annan nämnd ska detta samordnas i kommunens ledningsgrupp före beslut

Läs mer i Riktlinjer för ekonomistyrning och god ekonomisk hushållning, antagen av KF 2025-04-28.

Direktiv och förutsättningar

Att beakta

Underlaget för PFÖ grundar sig utifrån SKR skatteunderlags prognos per den 2025-04-29 med Vaggeryds befolkningsprognos samt prognosantaganden utifrån cirkulär 25.21 2025-04-29

PFÖ är preliminärt, då det fortfarande finns en stor osäkerhet om både den ekonomiska utvecklingen och befolkningsutvecklingen. Justering kan behöva göras efter SKR:s skatteunderlagsprognos per augusti om förutsättningarna i den avviker markant från skattunderlagsprognosen per april. Befolkningsutvecklingen kommer att följas upp under 2026.

I PFÖ har inte hänsyn tagits till vårändringsbudgeten. SKR sammanfattning av vårändringsbudgeten är ”Inga tillkommande generella medel till kommuner och regioner”. I förslagen specificeras 0,3 miljarder kronor 2025 för ökad skolsäkerhet, men det saknas information om hur medlen ska fördelas. Beslut om förslagen fattas av riksdagen i juni 2025 enligt plan.

Under hösten kommer höstproposition, vilken beaktas under höstens fortsatta budgetarbete.

Fortsatt tidplan för strategisk plan och budget 2026 med plan 2027-2028

2025-06-09,11 Budgetdialoger

2025-08-13 Budgetberedning, KLG-ledningsgrupp uppdrag

2025-08-29 Speeddate

2025-09-03-04 Budgetinternat

2025-09-25 Budgetberedning

- Redovisning av taxor och avgifter
- Majoriteten budgetförslag presenteras (drift, investeringar, taxor)

2025-10-08 Kommunstyrelsen: Förslaget behandlas

2025-10-27 Kommunfullmäktig: Beslut om budget

Budgetkorrigeringar - kompletteringsbudget 2025

Investeringar

Enligt dokumentet riktlinjer för investeringsprocessen och lokalplanering har nämnd rätt att ta med kvarstående investeringsmedel till nästkommande år inom mandat period. Detta påverkar innevarande års, dvs 2025 årsinvesteringsbudget . Beslut om budgetkorrigering 2025 tas i KF 2025-06-16.

Om behov om utökat investeringsutrymme finns 2025, bereds detta till nämnd och överlämnas till budgetberedningen 2025-05-14.

Drift

Eventuella tilläggsäskande avseende 2025 bereds till nämnd och överlämnas till budgetberedningen 2025-05-14.

Tidplan

2025-05-14 Budgetberedning

2025-06-03 Kommunstyrelsen beslutar om budgetkorrigeringar

2025-06-16 Kommunfullmäktige beslutar om budget korrigeringar

Planeringsförutsättningar

Nedan planeringsförutsättningar för budgetarbetet 2026.

Kapital kostnader

Efter att investeringen är genomförd uppstår en kapitalkostnad i driftsbudgeten. Kapitalkostnaden består av avskrivningar och internränta. Tidigare år har ramjustering skett året efter investeringsåret utifrån faktiskt utfall. Från 2025 aktiveras investeringar som tas i bruk löpande och budget kompensation sker inför tertial och årsbokslut.

Ökade avskrivningskostnader för 2026 har simulerats fram och budgeterats centralt på finansförvaltningen. Simulerade kapital kostnaderna är preliminära då dessa påverkas av beslut om investeringsnivå.

Kommunen följer SKRs rekommenderade nivå för internränta. Internräntan för 2026 är 2,75 procent. Den föreslagna internräntan bygger på kommunsektorns egna upplåningskostnader. SKR 2025-02-10 cirkulär 25.14.

Inom avgiftsfinansierade verksamheter såsom Vatten och Avlopp är internräntesatsen samma som för den skattefinansierade verksamheten.

Hyror

Kompensation för nya lokaler

Ramhöjning utgår för del av hyra när lokalen är klar att tas i bruk. Nämnderna erhåller som utgångspunkt 100 procent av lokalhyran. I de fall politiskt beslut fastställer ett effektivitetskrav på hyresnivån, innebär det att nämnd finansierar med egna medel inom befintlig ram. Effektivitetskrav för alla investeringar bedöms från fall till fall. Eventuella beslut tas senare i budgetprocessen, dvs finns inte med i PFÖ-dokumentet.

Hyresuppräkning

Hyresavtalen uppräknas utifrån KPI i januari året innan, dvs KPI januari 2025. Justeringen för internhyror 2026 uppgår till 0,9 % enligt Statistiska Centralbyrån (SCB), Total beräknad hyresökning 534 tkr. Retroaktiv hyreshöjning för år bakåt i tiden, då höjning inte gjorts får inte förekomma

Nedan listas hyreskompensation för hyresökning 2026, tkr

Nämnd	Belopp tkr
KS	28
RTJ	8
KFN	55
SOC	136
BUN	302
MoB	2
TN	3

Personalkostnader-löner

I cirkulär 25:21 per den 2025-04-29 presenterar SKR prognos för löneutveckling. Kommunen följer SKR prisindex för kommunal verksamhet PKV. Prognosen för 2026 är 3,4 %. För plan åren 2027 och 2028 är prognosen 3,4% respektive 3,5% .

I budget för 2026 beräknas budgetutrymme fram för lönekostnadsökning om 3,4 % för april till december (9 månader) samt för helårseffekt för 2024 års löneavtal (3 månader). Utrymme för löneökning är budgeterad centralt på finansförvaltningen och fördelas till respektive nämnd när löneöversynen är klar. Avvikelse kan förekomma för specifika grupper och även avtalstider kan variera för de olika fackförbunden.

Helårseffekt för 2025 års löneavtal fördelas ut till respektive nämnd i steg för steg i juni 2025. Först då finns uppgifter om hur 2025 års löneavtal fallit ut för respektive nämnd.

PO pålägg

PO 2026 40,7%

Vaggeryds kommun sänker PO- pålägget från 41,7% till 40,7% 2026. I cirkulär 25:21 per den 2025-04-29 presenterar SKR prognos för PO pålägg 2026 till 40,7 %. SKR uttrycker att detta är en preliminär beräkning. PO påläggets nivå och baseras på inflationstakten i juni 2025, som beräknas av SCB i mitten av juli. Om inflationstakten blir högre än SKRs prognos kan preliminärt PO-pålägget för 2026 behöva höjas. Skulle SKRs

prognos skilja sig markant och SKR behöver revidera PO- pålägget kan även Vaggeryds kommun behöva se över fastställt PO-pålägg.

Inflation

Enligt SKR cirkulär 25.21 beräknas KPIF till 1,8 % för 2026. Avvikelse kan förekomma avseende specifika varor och tjänster.

Resursfördelningsmodell

Kommunfullmäktige har beslutat om resursfördelningsmodeller. De resursfördelningsmodeller som beräknas utifrån befolkningsutveckling utgår från den befolkningsprognos som tas fram av kommunen varje år och bereds i budgetberedningen.

Resursfördelningsmodellerna budget 2026 utgår från framarbetad befolkningsprognos 2025 för åren 2025-2040

I resursfördelningsmodellerna görs även tillägg/avräkningar av tidigare års resursfördelning utifrån förändrad befolknings utfall/prognos jämfört med tidigare prognoser.

Verksamheter som ligger utanför resursfördelningsmodellerna fångas in genom budgetdialoger under våren.

Kommunens ledningsgrupp har fått uppdrag från budgetberedningen att samordna behov och förslag till effektiviseringar till budgetberedningen 13/8 inför budget 2026. Uppdraget innebär att genomlysna samtliga verksamheter för att hitta samordningsvinster och nya arbetssätt i syfte att minska kostnader och/ eller bromsa kostnadsutveckling, samt att gemensamt presentera eventuella behov av nya resurser och en kommunövergripande prioritering av dessa.

Totalt har resursfördelningsmodellerna minskat ramarna med -610 tkr 2026.

I BUNs resursfördelningsmodell tillämpas en inbyggd tröghet som tar hänsyn till förväntningarna att erbjuda plats för barn som återfinns i verksamheten under aktuellt budgetår. Modellen utgår från att hälften av förändringen under ett budgetår förskjuts till kommande år. Främst beroende på att modellen tar sin utgångspunkt i antalet barn som återfinns per 31/12, vilket leder till att framförallt förskolan förväntas erbjuda fler barn förskoleplats än man har budget för.

Nedan redovisas resursfördelningsmodellen för 2026 i tkr

Tkr	2026
SN (ÄO, HSV, LSS IFO)	2 460
Ekonomiskt bistånd	-539
BUN	-3 670
TN	1 139
Summa totalt budget 2026	-610

Specifikation per nämnd**Social Nämnden**

Slutavräkning 2024	793
Prel avräkning 2025	167
Budget 2026	1 500
Summa totalt SN 2026	2 460

Varav**ÄO-modellen**

Slutavräkning 2024	1 008
Prel avräkning 2025	497
Budget 2026	2 356
Summa	3 861

HSV

Slutavräkning 2024	-42
Prel avräkning 2025	-78
Budget 2026	164
Summa	43

LSS

Slutavräkning 2024	-117
Prel avräkning 2025	-64
Budget 2026	354
Summa	173

IFO 75% av totalen

Slutavräkning 2024	-56
Prel avräkning 2025	-188
Budget 2026	-1 373
Summa	-1 617

Ekonomiskt bistånd 25% av totalen

Slutavräkning 2024	-19
--------------------	-----

Prel avräkning 2025	-63
Budget 2026	-458
Summa totalt	-539

Barn och utbildningsnämnden

Slutavräkning 2024	-55
Prel avräkning 2025	-1 389
Budget 2026	-5 897
Summa 2026	-7 341
Summa totalt BUN 50% 2026	-3 670

Varav

Gymnasieskolan (16-18 år)

Slutavräkning 2024	607
Prel avräkning 2025	92
Budget 2026	-2 653
Summa	-1 954
50% Budget 2026	-977

Grundskola (7 - 15 år)

Slutavräkning 2024	-537
Prel avräkning 2025	1 422
Budget 2026	595
Summa	1 479
50% Budget 2026	740

Fritidshem (6-12 år)

Slutavräkning 2024	-117
Prel avräkning 2025	230
Budget 2026	454
Summa	567
50% Budget 2026	284

Förskoleklass (6 år)

Slutavräkning 2024	254
Prel avräkning 2025	-78
Budget 2026	366
Summa	542
50% Budget 2026	271

Förskola (1 - 5 år)

Slutavräkning 2024	-262
Prel avräkning 2025	-3 055
Budget 2026	-4 659
Summa	-7 976
50% Budget 2026	-3 988

TN

Kommunala gator, vägar, torg och hållplatser (program 310)	486
Samhällsservice landsbygd (program 330)	216
Parker och lekplatser (program 411)	437
Summa totalt 2026	1 139

Finansförvaltningen**Central lönepott 50,3 mnkr**

22 mnkr avser 2025 års avtal 9 månader, 2026 28,3 mnkr avser helårseffekt 2025 6,4 mnkr, 2026 års avtal 21,9 mnkr, 9 månader samt arvode politisk verksamhet 12 månader

Kapital tjänst 2,2 mnkr

Finansiella intäkter	-6,5
Finansiella kostnader	15,5
Pensioner ex finansiell kostnad	65,7
Avskrivningar	6,6
Avskrivningar prognos 2025 utöver budget 2025	5,0
Utökat budgetutrymme för t-budget tilldelad 2025 BUN TN	1,0
Internränta, PO från verksamhet för täcka pensionskostnader	-83,1
"Motpost" finansiell leasing	-2,0
Summa	2,2

I denna post ingår kostnader som inte belastar nämnderna samt ännu ej utfördelad budget till nämnderna. Nedan några beskrivningar.

Avskrivningar

Prognosen för 2025 pekar på att avskrivningskostnader blir ca 5 mnkr högre än budget 2025. Simulerade avskrivningskostnader för 2026 pekar på en ökning om 6 mnkr högre än 2025. Totalt avskrivningskostnader finansien för att täcka upp dessa kostnader 11,2 mnkr. Detta ska se som en preliminär kostnad beräkning då avskrivningar också bör simuleras utifrån beslutad investeringsbudget.

Finansiella kostnader

Simulerade räntekostnader 2026 utgår från att antagande om att 50 mnkr lånas per år med halvårseffekt på räntekostnaderna. Detta ska också ses som en preliminär kostnad du lånebehov måste värderas utifrån beslut om nivå för investeringsbudget.

Finansiering

I 2025 års budget beslutades om att 3,2 mnkr av intäkter från försäljning av mark skulle verka som finansiering, 2026 lyfts denna post bort och finansieringen sker med skatter och generella statsbidrag.

Steg för steg

Utifrån ovan förutsättningar har nedan PFÖ för 2026 tagits fram enligt steg för steg modellen.

	1f	2	3	4	5	6a	7	8	9
	Budget 2025 Aktuell	Resursförd. modeller	Kostnadsförändring löner 3,4% fr o m april	Struktur- förändring (hyror)	Kapital tjänst	Ändring av budgetram	Rättelser	Finansiering 2026	Budget 2026
Verksamhetsområde									
Valnämnd	325								325
Revision	908								908
Överförmyndarverksamhet	1 415								1 415
Kommunstyrelsen	76 902			28					76 930
Försörjningsstöd	14 618	-539							14 079
Räddningstjänst	17 199			8					17 207
Teknisk nämnd	53 067	1 139		3			-152		54 057
Miljö- och byggnämnd	6 523			2					6 525
Barn- och utbildningsnämnd	508 901	-3 670		302			-59		505 474
Kultur och fritidsnämnd	41 948			55					42 003
Socialnämnd	341 025	2 460		136					343 621
Central lönepott	21 996		28 300						50 296
Finansförvaltning	-5 800				2 229			3 231	-340
S:a Nämndernas ramar:	1 079 027	-610	28 300	534	2 170	0	-211	3 231	1 112 500
Nettokostnad:								Ram 2026 Resultat	1 141 800
									29 300
									2,6%

I PFÖ har rättelse om 152 tkr gjorts för budgetkompensation Åkers skola.

Rättelse om 59 tkr BUN generellt statsbidrag Grundläggande behörighet yrkesprogram då detta minskar 2026

(I ovan kolumn Budget 2025 aktuell finns T-budget TN 444 tkr, Sandhem & Skruvstycket samt BUN 252 tkr Grundläggande behörighet yrkesprogram. T-budgeten tilldelas juni 2025 efter KF-beslut)

Budgetprinciper

Taxor och avgifter

Lagen säger att taxor och avgifter i grunden ska baseras på självkostnadsprincipen. Detta innebär att kompensation för ökad inflation och räntehöjningar behöver inkluderas i självkostnadsberäkningen inför beslut om nya taxor. Taxor och avgifter fastställs av fullmäktige i oktober.

Nya avgifter och taxor bereds i budgetberedningen i september. En jämförelse med föregående år och med närliggande kommuner ska framgå i de förändringar som presenteras.

Drift

Nämnderna erhåller sina anslag i form av kommunbidrag per nämnd i form av en nettokostnadsbudget. Varje nämnd fördelar anslaget till programområden och till de tillhörande organisatoriska kostnadsenheterna. Detta sker under hösten och programbudgeten beslutas i respektive nämnd november/december.

Investeringar

Huvudregeln är att beslut om investeringar och exploateringsprojekt ska gå via budgetberedningen d.v.s. inom ramen för det ordinarie budgetarbetet. För varje investeringsobjekt (id) som äskas ska uppgifter om resultatpåverkan, d.v.s. kapitaltjänstkostnader samt övriga förändringar på driftskostnaderna p.g.a. investeringen tydliggöras i underlaget. På så vis kopplas investeringsutgifterna och driftskostnaderna samman i budgetprocessen.

För mer information om budgetprinciper/anslag bindning se Riktlinjer för ekonomistyrning och god ekonomisk hushållning antagen av KF 2025-04-28 .